

Slutrapport Bättre primärstatistik BAST, etapp 2

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Projektet	4
2.1	Projektets bakgrund och uppgift.....	4
2.2	Deltagare.....	5
3	Kunder och kundönskemål	6
4	Projektarbete och erfarenheter	6
4.1	Vad som var positivt.....	6
4.2	Vad som kan förbättras.....	6
5	Resultat	7
5.1	Avstämning mot mål och tidplan	7
6	Fortsättning	7

1 Sammanfattning

Under etapp 2 har projektet kartlagt nuvarande situation både på blankettsidan och metoddelen. På blankettsidan har ett test med sju uppgiftslämnare genomförts för att ta reda på uppgiftslämnarnas förståelse av blanketten och instruktionerna. Det framkom att flera uppgiftslämnare inte riktigt förstår vissa begrepp eller inte använder instruktionen. Det finns med andra ord risk för mätfel. Under projektet har de viktigaste instruktionerna lagts in i SIV, eftersom hela undersökningen numera ligger där. Ett förslag till nytt missiv har tagits fram. Utifrån testresultatet föreslår projektet att arbetet fortsätter enligt följande:

1. Fokusgrupp med de företag som ingick i PCA/MÄT:s test för att testa nedanstående förslag på förbättrad information (förslag 2-7) och ta in flera förbättringsförslag.
2. Seminarier där vi bjuder in de största företagen där förslagsvis SIV-blanketten presenteras och SCB berättar om nyttan med inlämnade uppgifter
3. Kontakt med Storföretagsgruppen som kan fungera som en länk mellan företagen och BAST-undersökningen (även för andra korttidsundersökningar). T.ex. be företagen skriva ned frågor som gäller korttidsundersökningar och skicka dem till ansvariga för respektive undersökning
4. En kortare utbildning om hur blanketten fylls i och information om hur data används under en länk på ingångssidan till BAST-blanketten i SIV
5. Skapa en tjänst för vanliga frågor och svar på kopplad till blanketten i SIV med räkneexempel som gäller BAST-undersökningen
6. Tack för hjälpen. FEK skickar branschnyckeltal där företagen kan jämföra sig mot andra företag i samma bransch. Kan vi göra något liknande?
7. Se över missivet, kanske borde det peka mer på nyttan av inlämnade uppgifter.

I metoddelen pekade redan etapp 1 på ett huvudsakligt problem i undersökningen, nämligen de lågfrekventa variablerna samt att många variabler sinsemellan är lågt korrelerade vilket gör det svårt att finna en effektiv design. Under denna etapp har den relativa osäkerhetsmarginalen (och antalet nollskilda värden) per variabel tagits fram som ett underlag för att försöka värdera skattningarna utifrån ett urvalsperspektiv. Den värdering som gjorts pekar på att nära hälften av alla variablers skattningar får underkänd precision. För de variabler användarna anser vara viktigast

(motsektorinformation för värdepapper) är andelen underkända variabler ännu högre.

Projektet fick reda på att förbättring av skattningarna bör ske inom nuvarande budget, dvs. det går inte att öka stickprovsstorleken.

Utifrån ovanstående bakgrund förslår projektet byte av ansats. Från en designbaserad till en modellbaserad ansats. Det modellbaserade upplägget går kortfattat ut på att en omfattande undersökning med hög kvalitet (vilket kräver stora urval) görs vid ett givet kvartal. Det kvartalet kallar projektet i metodutredningen för baskvartal. I de efterföljande kvartalen undersöks endast de "större" företagen i populationen. De motsvarar cirka 300-350 företag. På så sätt kan de större företagens utveckling mellan baskvartalet och aktuellt kvartal beräknas. De övriga företagen antas sedan följa de större företagens utveckling, vilket utgör modellantagandet. Nedan listas fördelar och nackdelar med den modellbaserade ansatsen:

Fördelar

1. Mer transparent undersökning (endast insamling från stora företag)
2. Förenklad statistikproduktion
3. Mer resurser till mikrogranskning och reducering av mätfel
4. God kvalitet i undersökningen för baskvartalet

Nackdelar

1. Det finns risk för att skattningar för enstaka variabler eller enstaka kvartal för variabler blir oanvändbara då modellantagandet inte håller
2. Undersökningen är sårbar för asymmetriska chocker då vi endast har tillgång till begränsad information för det aktuella kvartalet
3. Vissa variabler måste konsistensjusteras (motsektor ska summeras till huvudpost)
4. Det ställs högre krav på makrogranskning

2 Projektet

2.1 Projektets bakgrund och uppgift

Balansstatistik för Icke-finansiella företag (BAST) är en urvalsundersökning som framförallt görs för finansräkenskaperna. Användarna och producenterna misstänker att data inte håller acceptabel kvalitetsnivå. Det finns stora skillnader mellan data från BAST-undersökningen och andra källor som kommer från totalundersökt statistik.

Nedan utdrag ur projektbeställningen angående mål:

”Syftet är att förbättra BAST-undersökningen när det gäller metod, urval och ram för att få bättre kvalitet på data som idag levereras till finansräkenskaperna. Målet är att detta ska vara klart så att man kan använda sig av det nya urvalet till dragning för år 2010.

Projektet ska även se över variabelinnehållet i BAST-blanketten för att se vilka variabler som är viktigast för finansräkenskaperna och vilka variabler som eventuellt kan tas bort. Projektet ska även försöka anpassa blanketten till företagens redovisning för att minska uppgiftslämnararbetet. Till följd av de eventuella förändringar av variabelinnehållet ska handledningen till BAST-undersökningen ses över. Det ska också ske en anpassning av handledningen till andra handledningar så definitionen av variablerna i de olika undersökningarna är jämförbara.”

Nedan utdrag ur beställningen angående etappindelning och mål för respektive etapp:

På ett tidigt stadium delades projektet in i tre etapper. Etapperna var:

1. Se över variabelinnehållet, handledningen, blanketten och metodöversyn
2. Genomföra metodutredning och testa blanketten i samarbete med PCA/MÄT
3. Fastställa förändringar inom metod, urval och ram inför dragningen av urval till år 2010

Etapp 1 resulterade i ett förslag till blankettförändring där ett avsnitt togs bort och en uppdaterad handledning samt en metodöversyn där nuvarande urvalsmetod sågs över och utredningsbehov pekades ut.

Föreliggande slutrapport gäller etapp 2.

2.2 Deltagare

Projektledare: Anna Hallqvist U/PRO-S

Projektdeltagare:

Barbro von Hofsten ES/NS

Nicolai Nystrand NR/FSR

Lisa Allemo ES/NS

Robert Jäverlind NR/LEDN

Pär Lindholm PCA/MFFM-Ö

3 Kunder och kundönskemål

Projektet är beställt av Mattias Björling, enhetschef på NR/FSR. Slutanvändare av insamlade data är Finansräkenskaperna (NR/FSR) och Betalningsbalansen (ES/BFM). Projektet startade eftersom det fanns stort behov av förbättrad kvalitet i skattningarna.

Finansinspektionen är SAM-myndighet för Finansräkenskaperna och är indirekt uppdragsgivare och intressent för detta projekt. Projektläget har löpande rapporterats till Styrgruppen för Utveckling av den ekonomiska statistiken (Emmas styrgrupp).

4 Projektarbete och erfarenheter

4.1 Vad som var positivt

- Fördjupad kunskap inom andra områden än det egna
- Bra med nytt tänk inom metodområdet
- Bra att producent och användare tar ett gemensamt grepp. Detta behövs på flera områden. Det är alltför sällan huvudanvändare har djup inblandning i projekt på detta sätt

4.2 Vad som kan förbättras

- Alltför få metodtimmar i projektet. Svårt att veta från början hur många timmar som skulle behövas. Sedan är det för sent att ändra, eftersom andra arbetsuppgifter är inbokade
- Det har varit svårt att hitta i VIP strukturen
- Det har varit svårt för projektledaren att arbeta med delad budget, från två olika håll
- Förutsättningarna för projektets arbete har varit lite otydliga
- Fler timmar att sitta och titta på data tillsammans hade behövt läggas ned
- Svårt för projektet att beställaren sitter på användarsidan och inte på produktansvarssidan, eftersom informationen om förutsättningar gällande t.ex. undersökningsbudget finns på produktsidan. Även viktiga beslut tas här. Förslag inför en eventuell etapp 3 är att byta beställare till produktsidan

5 Resultat

5.1 Avstämning mot mål och tidplan

Under etapp 2 har projektet med hjälp av PCA/MÄT genomfört ett kognitivt test som innebar att djupintervjua sju uppgiftslämnare. Syftet med testet var att få en uppfattning om hur uppgiftslämnarens omfattning och upplägg påverkar kvaliteten i data. Projektet har utifrån resultatet föreslagit åtgärder som kan förebygga de största upptäckta riskmomenten. Se vidare *Resultatrapport Bättre primärstatistik, blankettutveckling*. Arbetet med handledning till blanketten har resulterat i att den viktigaste informationen valts ut och lagts in i SIV. En mer omfattande handledning kommer också att finnas, för de som vill läsa mer. Den har setts över och förbättringar har gjorts.

Ettapp 2 har genomfört en metodutredning där man tittat på nuvarande metodansats. Utifrån utredningen presenterades fyra möjliga alternativ att för fortsatt arbete (Se *BASTundersökningen_PM_för_beslut.docx*). Efter beslut från produktansvarig för Finansräkenskaperna gick projektet vidare med arbetet med ny ansats i kombination med att titta på om några variabler kunde tas bort. Projektet föreslår i *Resultatrapport Bättre primärstatistik, metodutredning* en ny modellbaserad ansats för att eventuellt komma tillrätta med vissa problem i skattningsarna.

Den ursprungliga tidplanen för etapp 2 var 2008-12-20--2009-03-30. PCA/MÄT inledde i januari 2009 med att genomföra ett kognitivt test. Projektgruppen startade med försening i slutet av mars 2009, med avrapportering den 30 juni 2009. Orsaken till förseningen var att projektets metodresurs blev prioriterad till andra arbetsuppgifter i början av 2009. Projektet har arbetat enligt den nya tidplanen.

6 Fortsättning

Föreliggande projekt är den andra av totalt tre etapper. Under etapp 3 kommer föreslagna förändringar i metodansats att genomföras inför dragningen av urval till år 2010 (se *Resultatrapport Bättre primärstatistik, metodutredning*). Arbetet för att förbättra kvaliteten i insamlade data kommer att starta enligt förslag från etapp 2 (se *Resultatrapport Bättre primärstatistik, blankettutveckling*).

Projektgruppen rekommenderar att resultatmöte hålls efter sommaren då beslut tas om fortsatt arbete. Om beslutet blir att genomföra föreslagna metodförändringar och aktiviteter för att förbättra kvaliteten i datainsamlingen startar etapp 3. Etapp 3 startar givet att förutsättningar inte har förändrats.